

HAKKI
SEVEN
AŞIKLAR

ALİ RAMAZAN DİNÇ

mavi
YAYINCILIK

NÛR-İ NEBÎ (sav)

Hz. Câbir (ra), "Anam-babam sana fedâ olsun Yâ Rasûlallah! Allah'ın yarattığı ilk şeyin ne olduğunu bana haber ver." deyince Rasûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Ey Câbir! Allahu Teâlâ, eşyâyı yaratmazdan önce Kendi nûrundan, senin Peygamberinin nûrunu yarattı."

Eğer Allah'ı Seviyorsanız

"(Rasûlüm!) Biz Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik." (Enbiyâ, 21/107)

"(Rasûlüm!) De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir." (Âl-i İmran, 3/31)

"Peygamber size neyi verdiyse onu alın, size neyi yasakladıysa ondan da sakının." (Haşr, 59/7)

“De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım akrabanız, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size; Allah’tan, Rasûlünden ve Allah yolunda cihad etmekten daha sevgili ise, artık Allah emrini yerine getirinceye kadar bekleyin. Allah fâsıklar topluluğunu hidâyete erdirmez.” (Tevbe, 9/24)

“Allah ve melekleri, Peygamber’e çok salavât getirirler. Ey mü’minler! Siz de ona salavât getirin ve tam bir teslimiyetle selâm verin.” (Ahzab, 33/56)

“Ey iman edenler! Allah’a itaat edin. Peygamber’e ve sizden olan ulu’l-emre (idarecilere) de itaat edin.” (Nisâ, 4/59)

“Kim Allah’a ve Peygamberine karşı isyan eder ve sınırlarını aşarsa Allah onu, devamlı kalacağı bir ateşe sokar ve onun için alçaltıcı bir azap vardır.” (Nisâ, 4/14)

“Eğer O’na itaat ederseniz, doğru yolu bulmuş olursunuz. Peygamber’e düşen, sadece açık-seçik duyurmaktır.”
(Nûr, 24/54)

**Muhammed-i Muhtâr’ın Yolunun
Tozu, Toprağıyım**

*Ben sağ olduğum müddetçe Kur’ân’ın kulu
kölesi, bendesiyim*

*Muhammed-i Muhtâr’ın yolunun tozu, topra-
ğıyım*

*Eğer bir kimse benden bundan başkasını nak-
lederse*

Ben ondan da bîzarım, o sözden de

(Mevlânâ)

Muhammed-i Arabî, kim Rasûl-i ekmeldir

Tekarrübiyle kamu enbiyâdan efdaldir

Kılan Rasullerin kavmineydi dâveti çün

Nübüvveti ile bu ins ü cinne mürseldir

Kim ânı medh ede çün, medhidir O’nun Levlâk

Defatîr-i dü cihân midhatinde mücmeldir

(II. Beyazıt Han)

Gönül nûr-i cemâlinden Habîbim bir ziya ister
Gözüm hâk-i rehinden ey tabîbim tâtiya ister¹

(Es'ad-ı Erbilî)

Peygamberimiz Allah'ın nûrundan yaratılmıştır. Hz. Câbir (ra): **"Anam-babam sana fedâ olsun Yâ Rasûlallah! Allah'ın yarattığı ilk şeyin ne olduğunu bana haber ver."** deyince Rasûlullah (sav) söyle buyurdu: **"Ey Câbir! Allahu Teâlâ, eşyâyı yaratmazdan önce Kendi nûrundan, senin Peygamberinin nûrunu yarattı."** Peygamberimiz (sav) Allah'ın nûrundan, kamil mü'minler de Habibullah (sav)'ın nûrundan yaratılmıştır.

¹ "Sevgilim!

Gönlüm Senin güzelliğinin nûrundan bir ışık ister.

Ey tabîbim!

Gözüm Senin yolunun toprağından sürme ister."

“Ey iman edenler! Allah’tan korkun. O’na yaklaşmaya yol arayın.”(Mâide, 5/35) âyet-i celîlesinin gereği olarak Efendimiz (sav), bizi, bütün gayretiyle Hakk’a ulaştırmaya çalışıyor. Yanan ateşin başında oturan adamın, ocağa üşüşen kelebekleri, kanatlarından tutup kurtardığı gibi O (sav) da, insanları, azaptan halas edip rahmete, Cennet ve Cemal-i İlâhiye’ye ulaştırıyor.

“O (Hakim, Aziz, Kuddüs ve Melik olan, göklerde ve yerde her şeyin kendisini tesbih ettiği) **Allah’tır ki** (izzet ve hikmetinin alametlerinden olarak) **ümmîler içinde** (Araplar arasında kendilerinden bir Rasûl gönderdi) **üzerlerine Allah’ın âyetlerini okuyor ve onları tezkiye** (bâtıl inançlardan, fena huy-lardan temizleyip feyizlendiriyor, fikirlerini açıyor ve onları bütün âlemler için nûrlandırıyor) **ve onlara kitap** (Kur’an’ı, sünnet ve hadîslerle hükümleri yerine getirmek için aklî ve naklî ilimler yanında işler) **ve hikmeti öğretiyor. Halbuki bundan önce o ümmîler, açık**

bir dalâlet içinde, ne yapacaklarını bilmez şaşkın bir halde idiler.” (Cuma, 62/2)

Cehâlet karanlığında yolunu şaşırان bu insanlar, hidâyet-i İlâhî ile Peygamberimiz (sav)-in terbiyesinden geçerek, **“Sahabelerim yıldızlar gibidir, hangisine uyarsanız kurtuluşa erersiniz.”** müjde-i Nebevviye'sine mazhar olmuşlardır. Sıddîk-i A'zam (ra), hicret ederken gizlendikleri mağarada Rasûlullah (sav) tarafından ta'lim ettirilen, hafî² olarak yapılan “Allah” zikrini; Peygamberimiz (sav)'in yatağına, O (sav)'nu, müşriklerin tasallutundan korumak için canı pahasına yatan Hz. Ali (kv) de, açıktan okunan “Kelime-i Tevhid” zikrini, kendisinden sonra gelen nesillere öğretmekle memur buyrulmuştur.

“Ümmetimin âlimlerini hürmet ve tazimle karşılayınız. Zira onlar yeryüzünün yıldızlarıdır.” Hadîs-i Şerifinin muhatabı, dünya ve ahretin ışığı, Allah ve Rasûlü (sav)'nün âşığı bu has kullar, her devirde mev-

² Gizli, kalbî zikir.

cut, esmâ-i İlâhî'ye mazhar kutbu'l-aktâb ve gavs-i a'zamlardır.³

³ Kutbu'l-irşâd çoktur, lâkin kutb-i vücûd bir tanedir. Kutbun sağ ve solunda imamân denilen iki imam vardır. Musa (as)'nın, "Bana âilemden bir yardımcı ver. Kardeşim Harun'u." (Tâ-Hâ, 20/29-30) dediği gibi, Süleyman (as)'ın vezîri "Asaf" olduğu gibi kutbun da imamân denilen iki tane veziri vardır. Peygamberimiz (sav)'in, "Cenâb-ı Allah beni dört vezir ile teyid etti, güçlendirdi. İki semâ ehlinden, Cebrâil ve Mikâil (as) ve ikisi de arzdan, Ebû Bekir ve Ömer Hazerâtıdır." buyurduğu semâdaki iki vezir, ruhâniyet cihetinden yardıma, arzdeki iki vezir de cismâniyet yönünden yardıma koşarlar. Buradaki yardım, "Sana Allah yeter. O'dur Seni yardımcı ile ve inananlarla destekleyen." (Enfal, 8/62) âyetinde belirtilen, mânevî güç ve destektir. Bu mübârek zâtlardan sağdaki imâmın ismi Abdu'r-Rabb, soldakinin ismi de Abdü'l-Melik'tir. Kutbun ismi Abdullah'tır.

Evtâd-ı Erbea: Abdü'l-Hay, Abdü'l-Alîm, Abdü'l-Mürîd ve Abdü'l-Kâdir diye dört kişidir. İdrîs, İlyâs, İsâ ve Hızır (as)'ın vekilleridirler. "Dağları da bir kazık (yapmadık mı?)" (Nebe, 78/7) âyetinde belirtilen, yerin dengesini sağlayan, "Umd" da denilen dört mânevî erdir bunlar. Bir evtâd zümresi daha vardır ki, biri kalb-i Âdem, biri kalb-i İbrahîm, biri kalb-i İsâ ve biri de kalb-i Muhammed Mustafa (sav) üzeredir. Her biri Beytullah'ın

bir rüknünü temsil eder. Âdem (as)'in kalbi üzerine olanın rüknü, Rükni-i Şâmîdir. İbrahim (as)'in kalbi üzerine olanın rüknü, Rükni-i Irâkî'dir. İsâ (as)'nın kalbi üzerine olanın rüknü, Rükni-i Yemânî'dir. Hz. Muhammed Mustafa (as)'nın kalbi üzerine olanın rüknü, Rükni-i Hacer'dir.

Tasarrufu her bir iklime şamil olan; İbrahim (as), Musâ (as), Harun (as), İdris (as), Yusuf (as), Üzeyir (as), İsâ (as) ve Âdem (as)'in kademi üzere olan salih kullar vardır. Bunlara yediler derler. Yedi iklime Cenâb-ı Hakk, bunların yüzü suyu hürmetine şefkatle nazar eder. Dördünün ismi, evtâdın, dört kıymetli kulun ismidir. Beşincisinin ismi Abdü's-Semî, altıncısının ismi Abdü'l-Basîr, yedincisinin ismi ise Abdü's-Şekür'dür.

Arş-ı Mecîd ehli, makamları kürsî, keşif sahibi "Nücebâ" adı verilen sekiz kişi daha vardır. Kendi nefislerinde tasarrufu terkedip, insanların yüreklerini hafifletmekle - Biiznillahi Teâlâ- meşgul olan zümredir onlar.

"Bir zamanlar Allah, İsrailoğulları'ndan da söz almıştı. Ve onlardan on iki nakîb (müfettiş) göndermiştik." (Mâide, 5/12) âyetinde belirtilen on iki kişiyi, Akabe'de Rasûlullah (sav)'a beyat eden on iki ensârî ve burcu temsil eden ve "Nükebâ" adı verilen on iki kişi daha vardır. Bunlar insanların görünüşünden, hayırlı mı, şerli mi olduklarını anlarlar. Bunlar ferâset ehli kimselerdir.

Ebu'd-Derdâ (ra)'dan rivâyet edildiğine göre Peygamber Efendimiz (sav) şöyle buyurmuştur: "Allah'ın bir takım

Hız. Ali (kv), Beytullah'ın üzerindeki putları indirmek için Peygamberimiz (sav)'in yardımıyla putun ayaklarına yapıştığında "Öyle bir güce sahip oldum ki, Rasûlullah (sav)'in himmetiyle, değil putları, yedi kat semâyı da devirebilirdim. O anda bana yedi kat semâ ve arzda Habîbullah'ın nûru keşfolundu." buyurur.

kulları vardır ki, 'Ebdâl' denilir. Onlar Allah'a ne çok oruç tutmakla, ne çok namaz kılmakla, ne çok hacca gitmekle, ne sakallarının güzelliği ile ulaşmışlardır. Allah'a vasıl olmalarının sebebi verâda (haramdan çok sakınmakta) sadâkatleri, salih amellerle, halis kalb ile sağlam niyetleri, sadırlarının selâmeti, yani kibir, kin, buğz gibi kötü ahlaktan sâlim bulunmaları ve bütün Müslümanlara merhametli olmalarıdır. Allah onları ilmiyle seçmiş ve kendi has kulları arasına koymuştur. Onlar İbrahim (as)'in kalbi gibi kalblere sahip olup kırk kadar ricaldirler (herkesin tanıyamadığı mânevî erlerdir). Bilesin ki, onlar kat'i sûrette hiçbir şeye sövmezler. Hiçbir kimseye lânet etmezler. Kendilerinden aşağıdakilere eza etmezler. Kendilerinden yüksek olanlara da haset etmezler." Bu zevât-ı kirâm, Allah (cc)'ın ve Rasûlü'nün Nûr-i Nübüvvetinden faydalanan hayırlı tâifedir. Hepsinin istifade ettiği kaynak, Fahr-i Kâinat (sav)'ın kalb-i münevverleridir (nurlu kalbleridir). O nur, nûr-ı âzamdır.

Peygamberimiz (sav), Mîrac Gecesi'nde Cebrâil (as)'i bütün heybetiyle görünce bir müddet kendinden geçer. Rabbimiz "Yâ Muhammed! Cebrâil Senin iç âlemini, nûru-nu görse ebedî kendine gelemes." buyurur.

Veysel Karânî (ks), Peygamberimiz (sav)'i hâne-i saâdetlerinde bulamayınca yana yakıla memleketine geri döner. Mescid-den eve gelen Rasûlullah (sav), Âişe annemizden; Veysel Karânî'nin geldiğini ve annesinin "Evde bulursan görüş, yoksa geri gel." sözüne riâyetle: "Annienize itaat edin!" emr-i Muhammedî'sine dikkatle, görüşmeden ayrıldığını öğrenir. Peygamberimiz (sav), "Yâ Âişe! Beni hakîkatte kim görebilir?" buyurarak zâhirî nikâbını, perdesini kaldırır. Derûnundaki, iç âlemindeki nûra bakmaya tahammül edemeyen Hz. Âişe (r.anha) annemiz kendinden geçerek baygın bir şekilde yere düşer. Nûr, Peygamberimiz (sav)'in mühim özelliklerindedir. **"Ey Peygamber! Biz Seni bir şahit, bir müjdeleyici, bir uyarıcı, Allah'ın izniyle Allah'a davet eden**

bir davetçi ve nûr saçan bir kandil olarak gönderdik.” (Ahzab, 33/45-46)

Kişinin Kemâli'nin Ölçüsü

Haccı müteakiben Medîne-i Münevvere'ye geldiğimiz günlerdi... Bir gece vakti Kubbe-i Hadrâ'nın karşısında uzun bir müddet durup, “Yâ Rasûlallah! Bütün hata ve isyanımla huzuruna geldim.” diye iç geçiriyordum. O esnada tanıdığımız bir arkadaş grubuna tesadüf ettim. Musafahalaşıp hal ve hatır sorduktan sonra onlara, “Size bir ölçü vereyim.” dedim ve ekledim:

“Kişinin kemâlinin ölçüsü, Efendimiz (sav)'e olan saygı ve edebi oranındadır.”

Ebu'l-Abbasü'l-Mürsî (ks), “Her sene Arafat'ta bulunmazsam, cennetleri müşâhede etmezsem, her gün Rasûlullah (sav)'i görmezsem kendimi hakîkî mü'minlerden saymam.” der.

Ahmet er-Rufâî (ks), Peygamberimiz (sav)'i görmediği gün, imanını yeniden tazelermiş.

Şeyh Şâzelî (ks), “Göz açıp yumuncaya kadar da olsa, Efendimiz (sav)’i görmezsem kendimi hakîkî mü’minlerden saymam.” buyurur.

İhya yazarı İmam Gazalî (rha) gibi “*Tarîkat-ı Muhammediyye*” adlı eserin müellifi Hâdim-i Merhûm (ks) da kitabını bizzat Peygamber Efendimiz (sav)’e arz ederek tashih etmiştir.

Üstadımız Hasan Efendi (ks), 1955 yılında, Ramazân-ı Şerîfte, Adana’nın Şeyhoğlu Camii’nde on binlerce insana hitap eder. Cami bir saat önceden lebâlep dolar. Üstadımız (ks), bir tarafında Rasûl-i Ekrem (sav)’in, diğer tarafında da Sami Ramazanoğlu (ks)’nun bulunduğunu tasavvur ederek, huzurla yürür. Onu görenler gözyaşlarını tutamazlar. Kürsüye çıktıklarında, cemaat on dakika kadar ağlar, daha sonra sohbet başlanır. Seçkin insanlar, vaazlarına olan bu büyük ilginin sebebini, onun Peygamberimiz (sav)’e olan derin aşkına, sevgi ve muhabbetine bağlarlardı. Vaazları Kozan’daki evinden takip eden Hasan Basri Bey, Üstadımıza:

- "Bitmeyen bu sözün kaynağı nedir Hasan Efendi!" dediğinde Üstadımız (ks):

- "Biz fişimizi Rasûlullah (sav)'ın prizine takıyoruz, kaynak Fahr-i Âlem (sav)." buyurmuşlardır.

Allah'ın Kitabı, Rasûlü'nün Sünneti

Ebû Süleyman Dârânî (ks), "Kalbime çok zamanlar manevî doğuşlar olur fakat ben bunları iki âdil şâhide arzetmedikçe katiyen kabul etmem. Biri Allah'ın Kitabı, diğeri de Rasûlullah (sav)'ın Sünneti'dir." der.

Zünnûn-i Mısırî (ks), "Allah'a muhabbetin lâmeti, her hâl ve harekette Habîbullah (sav)'ın Sünnet ve amelîne uymaktır." buyurur.

Bir sözünde Ebü'l-Hasen-i Şâzelî (ks) şöyle der: "Keşif ve kerâmetini, Kitap ve Sünnet'e arz et, eğer uygun düşmezse onları at ve nefesine de ki: Rabbim, benim kurtuluşumu Kitap ve Sünnet'e uymakta kılmıştır."

Seyyid İbrahim Düsûkî (ks), bir kimseyi yoluna kabul etmezden evvel ona şu uyarılarda bulunurdu: “Allah’ın Kitabı, Peygamberin Sünneti ile amel; namaz kılmak, zekat vermek, oruç tutmak, hacetmek ve bütün dinî emirlere riâyet etmek üzere yolumuza gel.”

Salât ü Selâm Okumanın Semeresi

İmam Şârânî (ks), “Mısır’da bulunduğum halde elimi Rasûlullah’ın kabri-i saadetine kor ve görüşürüm.” buyurmakta ve çokça salât ü selâm getirenlerin evvelâ rüyada, sonradan da açıktan Efendimiz (sav)’i göreceklerini haber vermektedir.

İmam Hatip Lisesi’nde öğrenim gördüğüm yıllardı. Bir hutbe hazırlamış fakat henüz baş tarafta okuyacağım âyet-i celîleyi tesbit edememiştim. Üstadımız (ks)’a başlık olarak bir âyet yazmam icap ettiğini ancak belirleyemediğimi söyleyince, mübârek başlarını eğip gözlerini yumdular. Bir müddet sonra başlarını kaldırıp, “Evladım! Rasûlullah Efendimiz (sav)’le

görüştüm. Rum Sûresi'nin, **“Karada ve denizde meydana gelen fesat, sizin elinizle yaptığınız hatalardandır.”** (Rum, 30/41) âyetini işâret buyurdular.” dedi.

İbrahim Metbûlî (ks) dillendiğinde annesi ona salat ü selâmı öğretir. O da sokağa çıktığında arkadaşlarına, “Salât ü selâm okursanız size cebimden yiyecekler veririm.” dermiş. Binlerce salât ü selâm okur, rüyasında Peygamberimiz (sav)’i çok sık görmeye başlar. Annesi, “Yavrum! Daha çok çalış, Rasûlullah (sav)’ı açıktan görünceye kadar gayret et.” der. Bir gün Fahr-i Âlem (sav)’i açıktan görür ve Efendimiz (sav), ona buyururlar ki: “Evladım! Senin mürşidin bizzat Benim.” Üstadımızın evlatları içinde -elhâmdülillah-, arzu ettiği an Peygamberimiz (sav) ile müşerref olan pek çok sevgililer mevcuttur. Bir gün Erciş’te, rahmetli Erhan Çavuşoğlu, misk ü amber kokuları yayılır bir halde yanıma gelmişti. Bu lâhûtî kokunun sebebini kendisine sorduğumda, “Efendimiz (sav) ile görüşüm bu gece.” cevabını vermişti.

1973 yılında, kuşluk vakti, Ashâb-ı Suffe'de ibâdet ediyordum. Önümde oturan, orta yaşlı, sakallı bir zât gözlerini kabr-i saâdete çevirip, "Ya Rasûlallah!" diyerek, feryat ve figanla ağlamaya başladı. Meğer Sami Ramazanoğlu (ks)'nun seccadesi üzerinde namaz kılmış, aldığı feyz ile Rasûlullah Efendimiz (sav)'i müşâhede ederek kendinden geçmiş, Nûr-i Muhammedî ile boyanmış.

Mescid-i Saâdet'te, "Medîne" diye süreklı olarak yalın ayak gezen bir âşığı da görmüştük. Ömer Kirazoğlu, Kubbe-i Hadra'nın tamiri için Kubbe'nin üzerine çıkar. Sami Efendimiz (ks), "Ömer'in çorabını saklayın, Rasûlullah (sav)'ın yeşil kubbesine temas etti." buyurmuşlardır.

Saz ve sözüyle meşhur sanatçı Ali Ercan'ın, "Allah bile doymamış ki ben nasıl doyayım Muhammed'e." dediği gibi Hakk'ın Sevgilisi'ni vafetmeye bizim güç ve tâkatimiz yetmez. O'nun medhedeni Mevlâ (cc) olunca bize pek fazla söz düşmez.

HAK YOLUNDA HER ŐEYİNİ FEDA EDENLER

Hertürlü güçlüğe rağmen, Rasul-i Ekrem (sav)'in halkasına katılarak, küfür ve Şirkten kurtulan bu kutlu erler, zihinlerini ve gönüllerini; (a) iman (b) ilim (c) ibâdet (d) güzel ahlâk ve (e) Şehadet aşkıyla süsleyerek Kur'an-ı Kerim'de Allah (cc)'in vafsettiği bahtiyar zümreye dâhil olmuşlardı.

Ashâb-ı Kirâm Bütün Bu Fedakarlıklara Niçin Katlanmıştı?

Malını ve mülkünü, eşini ve dostunu, doğup büyüdüğü yurdunu ve yuvasını terkederek yollara düşen Muhâcir, bütün bu fedakârlıkları niçin yapmıştı?

Evini ve barkını, parasını ve pulunu, gecegündüz çalışarak elde ettiği servetini Ensâr niçin infak etmişti?

Muhâcir'le Ensâr'ın, birbirleri için canlarını ve mallarını seve seve feda etmelerindeki sır ne idi?

Hertürlü güçlüğe rağmen, Rasul-i Ekrem (sav)'in halkasına katılarak, küfür ve şirkten kurtulan bu kutlu erler, zihinlerini ve gönüllerini; (a) iman (b) ilim (c) ibâdet (d) güzel ahlâk ve (e) şehadet aşkıyla süsleyerek Kur'an-ı Kerim'de Allah (cc)'in vasfettiği bahtiyar zümreye dâhil olmuşlardı.

Onların Vasıfları Nelerdi?

Âl-i İmrân suresinin 195. âyetinde onların belirtilen vasıfları şunlardır:

- 1- Allah (cc) ve Rasûlü (sav)'nü memnun etmeleri,
- 2- Hicret etmeleri,
- 3- Yurtlarından çıkarılmaları,
- 4- Allah (cc) yolunda olduklarından dolayı birçok eziyete maruz kalmaları,

5- Allah (cc) yolunda gayret ve çaba göstermeleri,

6- Hakk (cc)'ın yolunda öldürülmeleri,

Onlar Niçin Muvaffak Olmuşlardı?

Rasûlullah (sav)'ın manevî ikliminde yetişen ashâb-ı kirâm, tüm bu çilelere bütün dünyayı sulha kavuşturacak hayatı temin için tâlib olmuşlardı.

Onlar, içlerini (nefislerini) ıslah ettikleri için dışlarını da ıslah etmişler; böylece bütün dünyayı huzura kavuşturacak ahlâk ile ahlâklanmışlardı.

Onlar, Efendimiz (sav)'in, **“Asıl muhâcir nefsinin kötülüklerinden kurtulandır.”** Hadîs-i Şerîflerindeki gerçeğe hâlisane inanıp o doğrultuda yaşadıkları için muvaffak olmuşlardı.

Onlar Gibi Nasıl Olabiliriz?

“Sahabelerim yıldızlar gibidir, hangisine uyarsanız, hidâyete erersiniz.” (İbn

Abdilber Camiu'l-İlim c. 11, sh. 110, İbn Hazmahkam c. 4, sh. 82) Hadîs-i Şerifine mazhar olan, Kur'an-ı Kerim'de, **"Allah onlardan, onlar da Allah'tan razıdırlar."** (Beyyine, 98/8) övgüsüne nâil olan ashâbın neşvesine ermek için:

- 1- İlim ve takvâyı elde etmeye,
- 2- Dost ve düşmanı tanımaya,
- 3- Amellerimizde ihlâsa erişmeye,
- 4- Allah'ın rahmetine ulaşma yollarını aramaya çalışmalıyız.

MELEK HUY SULTAN
SAMİ RAMAZANOĞLU (ks)

Kaybolup da bulunan eşyasını, bir başkasının da böyle bir yitiği olur diye almayan, satın alınmak istenen evin pazarlığına yalan karıştı diye alınmasına izin vermeyen, muamele ehlinin öncüsü, müttakî, vâris-i enbiyâ idi o.

O, Kalbi Nûrla Dolu Bir Velîydi

Kardeşlerimiz Yeni Dünya Dergisi'nde yayınlanmak üzere, Sami Ramazanoğlu (ks) hakkında bizden yazı istediler. "Ne yazabilirim?" diye bir hayli düşündüm. Camide sabah evrâdını okurken, gönlümde hâtıralar canlandı; duygulanıp gözümünden yaşlar boşaldı. Elime kâğıdı-kalemi aldığımda âdetâ kâğıt-kalem dillendi, ben sustum.

Kalem, "Hakk'ın; zikriyle, fikriyle, sonsuz azametini tefekkürle ve kalbi nûrla dolu bir velî

idi o." deyip ekledi durdu. Bi-iznillah bu nûrla baktığı gönüller hep aydınlıktı. Nazarlarıyla ölü kalpler dirilirdi. Huzûruna gelenlerin *ısyarla kuruyan göz pınarları, dâima aşk-ı İlâhî ile kaynayıp, sel olup coşardı. Baktığı her eşyadan ders alıp ibretle seyrederdi âlemi. Kulaklar günah kirlerini atıp, kuru topraktan sesler duyardı. Belki de semâda melekler, su altında semekler (balıklar), ağaçlar, taşlar, hülâsa cümle mevcûdât onunla dilleşirdi. Çünkü Rabbimiz ona, Kevser Sûresi'nin sırrının tecellîsiyle çok, pek çok hediyeler vermişti. Veren cömert olduğu için o da istidatlı, kabiliyetli gönüllere bolca infak ederdi. Bileğini bileğine yapııştırıp, kalbini kalbine dayadığı kimsenin nazarında, dünya, zerre kadar kalır, kişi, mânevî okyanuslarda yüzerek Habîb-i Zîşân'ın ve Zât-ı Kibriyâ'nın aşkında fânî olur, Hâlik-ı Lemyezel'in ve Rasûl-i Ekrem (sav)'in ahlâkıyla, edebiyile edeplenirdi.

O, İnsanların İrşadı İçin Diyar Diyar Dolaşırdı

Yaratılış sırrına ererek, insanları irşad için diyar diyar dolaşır, herkesin kaldıramayacağı dert ve ıstırapıyla ziyaretçilerine saatlerce sohbet ederdi. Gönüllerde öyle bir tesir bırakırdı ki, ona bakanlar; yönünü âhirete, Mevlâ'nın rızâsına, aşkına, muhabbetine çevirirdi. Onu seyre dalanların gözünde dünyanın bir toz kadar bile değeri kalmaz; elleri çalışır, kafaları işleri tespit eder ama kalpleri dâima Hakk'ı zikrederdi. İnsanlar onların ellerinden ve dillerinden zarar görmezdi artık.

Üstadımız hakkında bir bilgiye sahip olma düşüncesi ile yola çıkanlar, onun gönülden bağlılarını; yıkayıcı elinde ölü gibi teslim olan, her türlü sıkıntıya katlanan, ibâdetle dâim, isyandan kaçan, sabırlı, bütün varlığıyla Allah'a yönelmiş, tevekkül ehli, rızâ postuna bürünmüş, başına ne gelirse, yârdan, dosttan geldi diye bilen, birer Hakk (cc) âşığı olarak görürdü. İnsanın, son derece dikkatle dokunan halı ve kilime, çok sanatkârane işlenen bir el işine,

mâhirâne yapılan bir mimarî esere bakıp, nakış böyle de nakkaş nasıl acaba dediği gibi.

Onu baş gözüyle görmediği halde ârif olanlar; seherlerde kalplerinin kalbine dayandığı, canlarının nûra boyandığı, Fahr-i Kâinât (sav)'ın kendisini methettiği, Allah'ın izniyle elinden tutup isyandan kurtardığı, rüyasına girip irşad ettiği veliy-yi kâmilî daha görür görmez tanırlardı.

Ricâlullahtan olan Pakistanlı Muhammed Can Hazretleri, kalbini öyle bağlamıştı ki ona; yediği-içtiği, parası-pulu, her türlü ihtiyacı halolur da, açılırdı Kâbe'nin yolu, kim görse derdi ona, Hakk'ın sevgili kulu.

O, Sıddîk-ı Azam Ahlâkını Kuşanmış Sabırlı Bir Kutbu'l-Aktab'dı

Ağır hastalıklarında bile, gayr-i ihtiyari söylediği âh u vahlara, göz yaşlarıyla istiğfar okurdu. Günlerce, haftalarca, aylarca, belki de yıllarca, iyi görmeyen gözlerinden şikâyet etmezdi. Ağrıyan dişinin ızdırabını yakın dostu Mu-

hammed Mustafa (sav)'ya bile söylemeyen Sıddîk-ı A'zam ahlâkını hâiz, sabırlı bir kutbu'l-aktab'tı o.

İşleri sağlam ve düzenli, sözleri hak ve doğru, özleri Allah (cc)'a âşık, marifet ve hakikat ehli, sıdk deryasında mâhir bir kaptandı o.

Elinde avucunda ne varsa Hâlikımızın yolunda sarfeder, infak ettiğine bolca verirdi. Hatta, sürekli sadaka verdiği bir dilenci, tanınmamak için kılık-kıyafet değiştirerek geldiği halde yine de onu tanıımıyormuş gibi yapmış ve ona sadakasını vermişti. Cömertler cömerdi Cevâd-ı Kerîm'in sehâ ve kerem umanında; münfik, mükrim bir mürsid-i kâmil di o.

O, Kemâl Ehlinin İncisiydi

Seherlerde istiğfar âdeti olan, geceleri pek uyumayan, kaldığı hânelerin üzerine nûrdan bir sütun dikilen, murâkabe halinde mânevî alev ile yanıp kül olan; mü'min, müslim, âbid, muhlis bir kuldu o.

Kaybolup da bulunan eşyasını, bir başkasının da böyle bir yitiği olur diye almayan, satın alınmak istenen evin pazarlığına yalan, karıştı diye alınmasına izin vermeyen, muamele ehlinin öncüsü, müttakî, vâris-i enbiyâ idi o.

Her zaman ve her işte Allah (cc)'ın rızâsını arayan, malını-mülkünü, canını, O'nun yoluna koyan evvâb, emr-i İlâhî'ye son derece saygılı hafız, kemâl ehlinin incisiydi o.

Sırr-ı İlâhî'ye mahremiyetle gaybe imanı, bütün hücresiyle, zerresiyle, olanca varlığıyla Allah (cc)'a teslimiyetle münîb, esrâr-ı vahdet; arzusu Zât-ı İlâhî'ye vuslat; medhi, senâsı Hakk'a âit bir saf velî idi o.

Yazdı kalem bunları

Nasıl anlatsın dil

Bu makbul kulları.

ALLAH (cc)'İN GÜZEL VELÎSİ: HACI HASAN EFENDÎ (ks)

Ashâb-ı Kirâm'ın, Allah'ın velileri kimlerdir sorusuna, Hz. Peygamber (sav)'in, "Onlar görüldükleri zaman, Allah hatıra gelir." cevabı, hak dostlarını anlatan en güzel sözdür.

Allah'ın Velileri Kimlerdir?

Ashâb-ı Kirâm'ın, Allah'ın velileri kimlerdir sorusuna, Hz. Peygamber (sav)'in "**Onlar görüldükleri zaman, Allah hatıra gelir.**" cevabı, Hakk dostlarını anlatan en güzel sözdür.

Vasıfları çok olmakla birlikte, ârifler, onlar hakkında şu üç maddeyi sıralarlar:

1- Huzurlarına gam ve kederle gelinse bile, meclislerinden ayrılmazdan evvel gönüller neşe ve zevkle dolar.

2- Âhirete âit amellere, Cenâb-ı Hakk'a itaate ve Habîbine (sav) muhabbete, kalb-lerde derin bir sevgi uyanır.

3- Her kim olursa olsun, onlara saygı duyar.

Dünyevî Gam ve Kederler Huzurunda Âhret Gamına Dönüşürdü

Dünyevî gam ve kederler, huzurlarında âhret gamına dönüşür, İlâhî sevgi tüm gönülleri kaplardı.

Yahyalı'dan mahallemize büyük bir kederle gelmiştim. Bahçede bir ağaç parçası ile yerleri çiziyor, bu kaygı ve elemi bir türlü içinden atamıyordum. Üstadımızın istirahat buyurdukları odalarından, "Ali Ramazan!" diye sesi duyuldu. Hemen koştum. "Dizlerimi ovala." buyurdu. Gönlümden atamadığım kederin yavaş yavaş yok olduğunu, sonunda da neşeyle kalktığımı hiç unutamam.

Hacı Abdullah amcamız irtihal etmişti. Herkes kaygılı idi, bilhassa yakınları, daha fazla bir üzüntü içinde idiler. Camide ölüm hakkında

konuşma yaptılar. Gece-gündüz ağlayan yakınları, “Biz, Üstadımızın sohbetinden sonra babamızı da unuttuk. Acaba Allah’ın huzuruna nasıl varacağız diye, kendi derdimize düştük.” demişlerdi.

Dâmâd-ı âlîleri Hafız Ahmed Dinç’i pek severlerdi. “Hafız Ahmed! Sen benim vekilimsin.” Buyururlardı. Seyahatlere beraber çıkarlar; sohbetlerde, hemen hemen her yerde birlikte bulunurlardı. Ledünnî olan sesleri, insanı İlahî aşka getirip cezbeyle bağırmaya, feryad etmeye sevkederdi. Yüzü gibi ahlâkı da çok güzeldi. Onu okutan hocası, aşırı sevgisinden, “Hafız Ahmed’im vefat ederse nasıl dayanırız.” diye şatah sözler söylemiştir. Yirmi dört yaşlarında dünyasını değiştirdi. Üstadımız, evladından da daha çok sevdiği damadının irtihalinde, şefkatle gelen gözyaşları müstesna, feryad ü figan etmemiştir. Cenazenin başına oturup, yaptıkları sohbet ve tavsiye/teselliler neticesinde, cemaat, cenazeyi unutup, “Acaba biz, Allah’ın huzuruna nasıl varacağız?” diye kendilerini düşünmeye başlamışlardı. O sıralar, uyku hâpıyla

uyuyan Üstadımız, “Rabbim beni teselli etti.” diye ilaç da kullanmamışlardı. O günlerde, Sami Ramazanoğlu (ks), taziye mektûbunda “Hasan Efendi! Sizdeki ve cemaatinizdeki sabır, yolumuzun meyvesi olsa gerek.” diye yazmışlardı. Bu hazin olaya mukabil taziye için gelen, vâiz H. Hasan Türkmenoğlu, “Herhalde büyük bir ağıtla karşılaşırım.” diye düşünürken, bu metâneti ve olgunluğu gördükten sonra, “Üstadıma olan sevgim kat be kat arttı.” demiştir.

Sami Ramazanoğlu (ks)'nun, muhasebesini tuttuğu Mustafa Alemdar amca, Yahyalı'yı teşriflerinde yaşadığı manevî hâli etrafındaki zevâta, “Çok kıymetli bir evladımı kaybetmiştim, kaygılı ve kederli idim. Hasan Efendi öyle teselli etti ki, okuduğu Hadîs-i Kudsîler bizi neşeye garketti.” diyerek anlatmıştır.

Ziyaretine gelenler, “Ne olur hiç konuşmayın, sadece karşınızda oturalım da gönlümüz doysun.” derlerdi.

Âyet ve Hadîs okuyorum, hikâye anlatmıyorum, diyen vâizlerin başında cemaat kalmaz; **“İnsanlara akılları ölçüsünde konuş-**

nuz.” hadîs-i şerîfine muvafakatla insanlara öğüt ve tavsiyelerde bulunan Üstadımız’ın bulunduğu meclisler dolar, taşardı.

Onu Görenler İstikamet Bulurlardı

Konuşmaları şöyle dursun, onu görenler istikamet bulur, yaptıkları hata ve kusurlarına tevbe ederlerdi. Sigarasını atanlar, içkisini-kumarını terkedip etrafında halkalananlar pek çoktu. Sakıp Sabancı’nın babası Ömer Sabancı, “Fellahlar fabrikamızın duvarını sökerdi; Hacı Hasan Efendi Adana’da vaaz ettikten sonra benim iş yerim korunmaya başladı.” der.

İnsanlar, sözlerinden neşet eden ilahî duyguyla o kadar ağlardı ki, bunlardan biri bir yerde esprili bir kelâmla “Efendim! Ağlaya ağlaya kafamızı boşalttın, yaş kalmadı, kurudu bu başımız.” der.

Kim Görse O'nu, Saygıyla Karşıladı

İlâhî tecellî gereği, seveni olduğu kadar muhâlifi de vardı. Yolda yürürken veya arabada giderken onu görenler, hürmetle ayağa kalkar, saygı gösterirlerdi. Bir kısım insanlar, Üstadımızın aleyhinde konuştukları halde O'nu gördüklerinde, arabasını durdurup, "Aleyhinde konuşuyorduk ama yine de sana kurban olalım." derlerdi.

Bir keresinde otobüsle Kayseri'ye giderken, yanlarına zıt görüşlü bir öğretmen oturdu. Bizler, iki zıt kutup birbirleriyle nasıl anlaşacak diye bakarken, öğretmen derin bir hürmetle ceketini düğmeledi. Üstadımız ona, bir İngiliz'e İslam'ı nasıl telkin ettiğini anlattı. Öğretmen hayran hayran dinleyerek, iyi bir kanaatle Üstadımız'ın yanlarından ayrıldı.

Aleyhinde küstahlık yaparak onu yetkili makâmlara şikâyet eden bir kişi, Üstadımız'ı görür görmez ayağa kalkıp yer göstermiş. Diğerleri bu hürmetin sebebini sorduklarında, "Bu zatı, çok azametli gördüm. Kötü bir mua-

melede bulunacak olsam, beni bir ejderha yutacak zannettim.” cevabını vermiştir.

Mahallemizde âmâ olan biri, “Üstadım beni teselli etmese delirirdim belki. Onun hoş sohbetleriyle hâlâ ayaktayım.” diyerek Sultanımız (ks)’in manevî nüfûzunu böyle dile getirmişti.

Velîler, görülmeleriyle kalplerde bir muhabbet hâsıl ettikleri gibi gıyaplarında anıldıklarında dahi onları zikredenler üzerinde olumlu tesirler meydana getirirler. Hadîs-i şerifte buyrulduğu üzere, “**Sâlihler anıldığı zaman Allah (cc)’ın rahmeti iner.**” müjdesi gerçekleşmektedir. İşte onlardan biri olan ve Cidde’de ikamet eden bir profesör, Hacı Hasan Efendimiz’in ismini duyduğunda kalbinde bir heyecan, vücûdunda bir titreme hâsıl olur. Bu zât, o sıralarda Mekke-i Mükerreme’de bulunan Üstadımız’la ilgili bu hissiyatını, Üstadımız’ın yakın dostlarından Orhan Batı Bey’e de anlatır.

Söz ve Sohbetlerinde Aşk-ı İlâhî Hâsıl Olurdu

Ziyarete gelen kardeşlerimize, “Bu hânede bir müddet de olsa oturun. Allah için çok göz-yaşı döküldü bu yerlere.” diyoruz. Mübarek bir kandil gecesini, Ağrı’dan gelen bir delikanlı yerlere yattı, halılara sımsıkı tutundu, gözyaşları içerisinde “Allah” diye feryâd u figan kopardı. Aldığı mânevî zevkle bir kardeşimiz de, “Babamın evinden beni niçin çıkarıyorsunuz?” diyerek ayakkabılık bölümüne kendini attı. Üç beş kişiyle zorla ikna edip gönderebilmiştik.

Kavacık Mahallesiine iki saatlik mesafede bulunan Kirazlı Köyü’nden, kar ve buzlar içerisinde yaya olarak sabah sohbetine gelen bir âşık, aldığı zevkle hem öğle hem de akşam vakti aynı şartlar içerisinde Üstadımız’ın huzuruna gelirdi.

Es’ad-ı Erbilî (ks)’nin dergâhında günlerce kalan dervişe Pîr Efendimiz, “Artık memleketine dön, çoluk çocuğunu ziyaret et.” der. Kayserili derviş, trenle memleketine gelir, hal hatır sorduktan sonra yavrulayan ineğin ‘ağız’ denen

katı sütünü bir kaba doldurup tekrar Üstadına götürür. Dergâhı teftiş buyuran Es'ad-ı Erbilî (ks), Kayserili dervişi karşısında görünce "Memleketine gitmedin mi yavrum?" der. O da, "Gittim, Efendim'e ikram için ineğimizin sütünü getirdim." der. Pîr Efendimiz, bu sevgiye, "Allah Allah!" diyerek tebessümle mukabele eder. Dergâhta bu hâtıra mesel olur artık. Âşık dervişlere, "Ağız mı getirdin?" derler.

Manevî yola, bir kimse zorla intisap ettirilmez. Kişi, gönlünün cezbolduğu, aktığı yere bağlanır. Efendimiz (sav), "**Ruhlar dizilmiş askerler gibidir. Ruhlar âleminde tanışanlar bu âlemde de tanışırlar.**" buyurur.

Üstadı ile evladı arasında bir sevgi bağı meydana gelmesi lazım. Eğer Üstadı ondan nefret duyuyorsa yavaş yavaş ondan uzaklaşır. Aksi halde o kimseden zarar gelir bu yola. Muhabbet, şırına ile de zerk olunmaz kalbe. Aşkın kaynağı; "edep"⁴ ve "râbîta"dır.

⁴ Sünnet-i Seniyye'ye riâyet.

Cenâb-ı Hak **“Çok bağışlayan, (yaratıklarını) çok sevendir.”** (Bürûc, 85/14) âyetindeki ahlâka sahip olan mürşid-i-kamil, biiznillahi teâlâ, isyanda olanları tedavi etmekle birlikte âşık taliplerini de kabiliyetlerine göre yetiştirip Efendimiz (sav)’in ve Zât-ı Kibriya’nın sevgisine ulaştırmaya vesile olur.

Sami Ramazanoğlu (ks)’nun huzurlarına Üstadımız’la birlikte kabul olunduk. Daha talebe idim. Manevî vazifelerde Üstadımızın taliplilerine yardımcı olurdum. Üstadımız (ks), “Efendim! Oğlumuz bize yardımcı oluyor derslerde.” deyince Sami Ramazanoğlu (ks), “Sohbette huzur oluyorsa devam etsinler.” buyurdular.

Cenâb-ı Hak mahcup etmesin, biz de Üstadımıza, evrâd ve ezkâr, sohbet ve hizmette elimizden geldiği kadar yardım etmeye çalıştık.

O, Hakk’ın Beşeriyet Çadırı Altındaki Bir Velisi İdi

Efendimiz (sav), **“Allah’ın velileri onlardır ki, görüldüklerinde Allah hatıra ge-**

lir.” (Onların görünüşü, sohbet ve ülfeti, insanı âhîret amellerine teşvik eder.) buyurur

Dedem Mustafa Hulûsî (rh.a)’yi ziyaret edenlere tahammül edemeyen bir hocaya, ziyaretçilerden biri şöyle demiş: “Ben bir arıyım, kimde bal görürsem ona konarım. Kimin gönlünde hakikat ve marifet balı varsa oraya koşarım.”

Nerede su varsa orası yeşerir. Hakikat ehli olmadığı halde esrar-ı İlâhîden bahsedenler, kuş olmadığı halde kuş taklidi yapan mukallitlere, Mevlânâ (ks)’nın teşbihiyle, boya küpüne düşüp güneşin ışıklarıyla tüyleri de parlayınca, kendisini tavus kuşuna benzeten çakala benzer -Allah korusun-.

Bir tenekeci, altının kıymetini hakkıyla bilemeyeceği için biz, Hakk’ın dostlarını en iyi tanımlayan Mevla’mızın Hadîs-i Kudsi’sine kulak verelim: **“Velilerim beşeriyet çadırı altındadır.** (Sair insanlar gibi yer, içer, âilesi, çocuğu, işi olur.) **Onların kemâlini Benden başkası bilmez.”**

İtikadî Konularda Çok Hassastılar

İtikadî lekeleyecek bir hususu, arabaⁿın motorundaki arızaya benzetirlerdi. “Fırka-i Nâciye”nin dışındaki yanlış görüşleri her zaman tenkit ederlerdi. Şia tarafından ileri sürülen; ezana yapılan ilaveler, taşa secdeler, mûta nikahı, ahaba dil uzatmalar ve bunun gibi sapık görüşlerin Efendimiz (sav)’in âdet-i seniyyelerinde bulunmadığını her fırsatta beyan ederlerdi.

Bir zât, “Ezelde her şey takdir edilmiştir; biz ne yaparsak yapalım hiçbir şey değişmez.” diyen birinin yüzüne tokadı indirir; kızan adama, “Bu da ezelde takdir edilmiştir.” diyerek nasihatte bulunur. Küllî irade Rabbimizin elinde, biz ise cüz’i irademizden sorumluyuz. Camiye namaza gideceğim dese kişi, iradesini hayra; gitmeyip yatacağım dese iradesini şerre kullanmış olur. Hayırlılara cennetlik ameller, şerhilerde de cehennemlik ameller kolaylaştırılır. Burada seçim bize âittir. Biz, cüz’i irademizden sorumluyuz diyerek “Cebriye” düşüncesinde

olan, insanı selin önündeki süprüntüye benzetten, kulun sorumlu olduğu cüz'i iradeyi reddeden yanlış görüşe cevap verirlerdi.

Amelin Sâlih Olmasını Her Zaman Vurgularlardı

İçte ve dışta temizliği, maddî ve kalbî kirlerden arınmayı, taharet, abdest ve gusül konularını çokca işlerlerdi. Guslü anlattığı bir vaazlarında, üç-beş kişi, temiz değiliz diye gusletmek için evlerine giderler. Def-i hacetlerde temiz bir bezle kurulanmayı, abdestte parmakların aralarını hilallemeyi tembih buyururlardı.

İbâdet ü taatlerin; farzını, vâcibini, sünnet ve müstehaplarını, edep ve erkânını haber verirlerdi. Çünkü ârifler, "İbadetler Cennet'e, ibâdetle edeb ise Cemalullah'a götürür." buyurmuşlardır.

O günün şartlarına göre iman ve amel konularını lüks lambasıyla misallendirirlerdi. İman'ı lükse, amelleri de lüksün gazına benzetirler. Gaz pompalandıkça, ışığın ziyadeleşip pencerelerden dışarıya çıkması gibi iman da

amellerle pompalandıkça göz penceresinden ibret, dil penceresinden hikmet, el penceresinden sehâvet, ayak penceresinden Hakk'a koşma, akıl penceresinden de Allah'ın azametini tefekkür ziyaları fişkirir, buyururlardı.

Zâlim Takyanus'a karşı "tevhid"i haykıran Ashab-ı Kehf'in, müşriklere karşı Hakk'ı savunan Sıddîk-ı Azam'ın imanındaki kemâli, ibâdet ve taatlerindeki; ihlâs, ihsân ve rızâ halini ve Allah'ın azametinden titreyerek haşyet zevkini yaşayan Hakk'ın seçkin kullarını, bizim kale-mimiz değil, Hakk'ın kudret Kelâmı anlatsın: **"Haberiniz olsun ki, iman edip de güzel ameller işleyenler, işte onlar halkın en hayırlısıdır. Onların mükâfatı Rable-ri katında, altından ırmaklar akan Adn cennetleridir. İçlerinde ebedî olarak nimetleneceklerdir. Allah onlardan razı olmuş, onlar da O'ndan razı olmuşlardır. Bu mükâfat işte Rabbine saygı duyanlara aittir."** (Beyyine, 98/7-8)

İstikamet Üzere Hareket Ederlerdi

İstikamet üzere hareket ederlerdi. Nuh (as)'un gemisine binmek isteyen akrebe, Nebiyullah'ın, "Ümmetimi sokarsın." demesi üzerine akrebin, "Senin ismini ananları sokmam Yâ Nuh!" diye, verdiği söze sadâkatini misal göstererek, bizim ruhlar âleminde verdiğimiz ahde riâyet etmemiz gerektiğini anlatırlardı.

İbâdet ve Taatte Aşırılığı Sevmezlerdi

İbâdet ve taatte aşırılığı sevmezlerdi. Hacda, hiç uyumayıp devamlı oruç tutanlara; ihlâsla yapılan az bir ibadetin ihlâssız yapılan çok taatten üstün olduğunu, vücûdumuzun, âile ve efradımızın da üzerimizde hakkı bulunduğunu, Peygamberimiz (sav)'in, iki iş zuhur ettiğinde kolay olanı tercih et, buyurduklarını söylerlerdi.

İlk günlerde ibâdetlerine nasıl başlamışlarsa, sonuna kadar da öyle devam ettiklerini görürdük. Bütün vazifelerini, ifrat ve tefritten uzak, bir ölçü dâhilinde yaparlardı. Ağır hastalıklarında bile, zorla yataktan aşağı iner; namaz,

evrâd, ezkar ve duâlarını îfâ ederlerdi. Günlük evrâdlarının dışında yaptıkları zikirleri, bize tevdi ettikleri de olurdu. “Bugün oğlum dersimi yaptı.” der, biz de utancımızdan yerlere geçerdik. “Onun ins ü cinne bedel olan bir nefeslik taatinin yanında bizimki ne olabilir.” derdik.

Dinî Emirlere

Sıkı Sıkıya Bağlıydılar

Dinî emirlere sıkı sıkıya bağlıydılar. Büyük abdestte su, sabun ve temiz bez kullanılmasını, küçük su yolunda acele edilmemesini, uylukları sıkarak veya öksürerek tam boşalımı sağlamayı ve ayakta bevledil-memesini çokça tenbih ederlerdi.

Güslün üç farzının dışında, kulak kıvrımını, göz çukurlarını, içte olan göbek ve edep yerlerini iyice temizlemeyi; küpe kullanmayan kadınların, kulak deliklerine pamuk ipliği geçirerek su ile temasını sağlamasını, daha pek çok incelikleri cemaate anlatırlardı. Buna binaen vaazlarından birinde üç-beş tane kadın, mescit-

ten, "Biz temiz değiliz." diye gözyaşlarıyla ayrılmışlardı.

Ayağa kalkarak namazdaki edepleri, oruç, hac ve zekâtı en ince teferruatına kadar haber verirlerdi. Hâcet-i aslînin dışında sahip olunan eşyaların bir bir tespit edilip zekatlarının verilmesini öğütlerlerdi. Memleketimizde ve buldukları diğer yerlerde farz, vacip ve sünnetleri, kafalara ve gönüllere yerleştirmeye gayret göstermişlerdir.

Sünnet-i Seniyyeye Azamî Derecede Dikkat Ederlerdi

Farz ve vaciplerin dışında kendileri sünnet ve edebe çok riâyet ederlerdi. Gömlek ve ceketlerinin düğmeleri üste gelir, sünnet-i seniyyeye dikkatle, sağ başparmaklarını, sol avuçlarının içine vurarak konuşurlardı. Çaya şekeri tek atmayı, Beytullah'ı tavaf eder gibi sağdan karıştırmayı, israf etmemek için tamamen içmeyi tavsiye ederlerdi.

Ziyaretine gelenlerin içtikleri çayın dibinde kalan artıklarını bir bardağa doldurup içmeleri, onun tevâzuuna en güzel örnektir. *

Vaaz u Nasihatlerinde Sâde Bir Dille Hitap Ederlerdi

Lügat parçalamayı hiç sevmezlerdi. Bir ümînin dahi anlayabileceği dilden konuşurlardı. Bir Âyet-i Celîle ve iki Hadîs-i Şerîfle hazırladıkları vaaz notlarını cemaatin anlayabilmesi için misallerle zenginleştirerek izah etmeye çalışırlardı.

*Fıkıh ile hadîs öğren,
Nefsini yıkmaya davran,
Mürşide binde bir uğran,
Sakal altı sualdir bu.*

İbâdet ü Taâte Teşvik Ederlerdi

Bir yaz günüydü, -Rabbimiz zayi etmesin- gece evrâd ü ezkâr okurken yanımıza geldiler. Derin derin bizi süzdüler ve daha sonra ayrılıp gittiler. Kalplerinden infak etmiş olacaklar ki,

bir ağıt tuttu bizi. “On dokuz yaşında bir ihvânımız var geceleri evrâd u ezkârını hiç aksatmıyor.” diyerek bizleri ibâdete teşvik ederlerdi. O kalkış, bizim maharetimiz değil, onların himmetiydi biiznillahi Teâlâ.

Gözlerindeki rahatsızlıktan dolayı yüzünden Kur’ân-ı Kerim okuyamayınca, ezberindekileri çokça tekrar etmeye, teyp ve radyodan Kur’an kırâatini takip etmeye özen götserirlerdi.

Gıybetten Uzak Dururlardı

Gıybetten çok sakınırlardı. Cami ve evimizin önünde, suyun başında, havuzun kenarında bulunan dut ağaçlarının altı temizlenir, minderler döşenir, ikindi sonrası komşularla oturulurdu. Gelenlere pek şirin sohbetler yaparlardı. Bir gün, “Hastayım.” diye iştirak etmemişlerdi. Sebebini de şöyle açıkladılar: “Oğlum! Ordan, burdan söz etmeye başladılar; gıybetten giden sözleri dinlemekten rahatsızım.”

Erenköy’de seçkin bir cemâat, bir zâtın kitap satışından bahsediyorlarmış. Konuşulanlar, an-

latılan kimsenin yüzüne karşı söylendiğinde onun rencide olacağı ihtimali belirince Üstadımız derhal müdahale etmişler. “Hasarı Efendi’yi dinleyelim.” buyurmuşlar. Üstadımız (ks) da İsâ (as)’nın bir topluluğa, “Bir kimsenin üstü açılrsa ne yaparsınız?” dediğini, onların da “Örteriz ya İsâ!” dediklerini, tekrar İsâ (as)’nın da “Hayır, siz daha da açılıyorsunuz. Onu, gizli hallerini ifşâ ederek rezil ediyorsunuz.” buyurduğunu nakletmişler.

Ticârî Ahlâksızlıktan Men Ederlerdi

Ticârî ahlâksızlıktan men eder, fâizin haramlığını âyet ve hadîslerle açıklarlardı. Eski terazilerdeki kefelere, alıcı tarafının ağır gelmesini, yoksa acı bir âkıbetin satıcıyı beklediğini şu mîsalle haber verirlerdi: “Bakkalın biri, son nefesinde kelime-i şehâdeti okuyamaz. Meğer bu şahıs, terazide tarttığı pirincin, sabun, şeker ve leblebinin arta kalan tozlarını silmezmiş. O kırıntılar ve terazinin dili adamın lisânını tutar, tevhidi okutmazmış.”

Bir dirhem fâizin otuz kûsur zinaya bedel oluşuna şimdi biz ne diyelim? Allah Teâlâ her günahkâra kalkma izni verirken, Kur'an- Ke-rîm'in tarifiyle, fâiz yiyenlerin şeytan çarpmış gibi kalkmalarına şimdi biz ne söyleyelim? Mîrac'da, Efendimiz (sav)'in şâhit olduğu, karnırları şişmiş olan ve içindeki yılanlar dışından görülen fâizcilere biz daha ne anlatalım?

Şüpheli Yiyekten Sakınır ve Sakındırılardı

Konya'da istirahat buyurdıkları hânenin önüne, sabah erkenden hâl ehli bir zât gelir; "Hasan Efendi! Öğleyin davet olunduğunuz evin yemeği şüpheli, aman ha gitmeyin." der ve ayrılır.

Boynuzlu, gösterişli bir koçun tel örgüleri yarararak kaçmasını, sonrasında türlü zahmetlerle tutulup kesildiğinde ise etrafa pis bir kokunun yayılmasını hiç unutamayız. Hâne-i saâdetlerinde bulunanların midesine, haram şöyle dursun, riyâ ile getirilen bir hediye dahi inmemiştir -

elhamdülillah-. Tıpkı Hz. Yûnus (ks)'un "Bu kapıdan odunun da eğrisi girmez." dediği gibi.

Babaları fahri imamlık yapar yıllarca. Bu görevi kendileri de yürütürken "Benim ücretimi Rabbim verecek." diye maaşla başlayan vazifeyi kardeşleri Abdullah Efendiye devretmişlerdir.

1955 yılında, Ramazan-ı Şerifte Adana'da Şeyhoğlu Camii'nde vaaz ederken, kadınların kendisine hediye bulunacaklarını duyar duymaz, kürsüden binlerce cemaate şöyle hitap eder: "Yeminlerle söylüyorum, hanımların vereceği hediye kocalarının, çocuklarının hakları var, biz böyle bir şeyi alamayız."

Üstadımız balık yemeyi severlerdi. Ankara'nın Gölbaşı ilçesinden ihvanlar tarafından kendisine ikram edilen balıkları kabul ederlerdi. Bir defasında balıkları yemekten kaçınırlar. Meğer göl, başkaları tarafından kiralanmış. Bu sebeple balığa el sürmediler.

Yeme-İçme Âdâbına Riayet Ederlerdi

Yeme-içmede çok hassastılar. Rahatsızlığı â-
nında bile yemekten önce ve sonra ellerini yı-
kar, tuz ile başlayıp tuzla bitirir, sofradan kalk-
madan yemek duası yaparlardı. Başında bes-
mele, sonunda hamdele âdetleriydi.

Helal yiyeceğe dikkat ederler, Mün'im-i Ha-
kîkî'yi düşünerek yememizi, hayır yollarında
eritmemizi söylerlerdi.

Mükerrerrem insanın riâyet edeceği beş esas-
tan biri olan helal yemeyi anlatırken saatler
geçer, diğer konulara zaman bile kalmazdı.

“Yemeğinizdeki bu tat nerden geliyor Musta-
fa Efendi!” diyenlere dedem, “Pişiren Allah rıza-
sı için pişiriyor, sofrayı kuran Allah rızası için
kuruyor, yiyenler de Allah rızası için yiyor. Bu
lezzet Hakk'ın rızâsından geliyor.” buyururlar.

Üstadımız (ks), bir bayram ziyaretinde Sami
Efendimiz (ks)'in, yemeğin gafletle yenmesine
razı olmayarak “Taâmı huzurla yiyelim.” bu-
yurdıklarını, böylece gönülleri -biiznillah- zik-

rettirdiğini, kalp âleminin yanında dünyanın buğday tanesi kadar kaldığını anlatmışlardı.

“Tıka basa yeyip tıslaya tıslaya namaz kılmayın, biraz midenizi boş bırakın, korkmayın sofradan kalkınca doyarsınız.” buyururlardı.

Her Türlü Davranışlarında Allah'ın Rasûlü (sav)'nü Örnek Alırlardı

Söz ve fiil olarak bâtıla uyanları ikaz ederlerdi. Fikir ve düşüncelere, hayat tarzına çok dikkat ederlerdi. Deveye inişli yolu mu, çıkışlı yolu mu seversin derler. Bu sözü söyleyenin yüzüne acı acı bakarak deve, “Düz yola ne oldu.” der. Bu misali arzederek fitratımıza uygun yaşantıyı, her türlü davranışımızda Nebîler Nebîsi (sav)'ni örnek almamızı şu âyetle belirtirlerdi: **“Andolsun ki! Sizin için, Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı uman ve Allah'ı çok zikreden kimseler için Allah'ın Rasûlünde güzel bir örnek vardır.”** (Ahzab, 33/21)

Dar pantolon, kısa kollu gömlek giyenleri, yaka, bağır açık olanları tatlıca ikaz ederler; kendileri yarı şalvar ve pardösüyle gezerlerdi. Tesettürde yaş sınırı yoktur diye, şortla yavruların dolaştırılmamasını öğütlerlerdi.

Bir devir tesbih çekiyordum. “Yavrum! Bu da elin mâlâyanîsidir; ya Allah de, ya da Lâilâhe illallah.” buyurdular.

İkiyüzlülüğü ve İkiyüzlüleri Sevmezlerdi

İkiyüzlülerden nefret eder, bu fiili hiç sevmezlerdi. Seyahat yaparlarken arabada yüksek sesle şu kıtayı okurlardı:

*Kulum bana doğruca gel,
Kulum bana acele gel,
Eğri gelen ermez bana,
Doğruluk et öylece gel.*

Bu meyanda, Mevlânâ Celaledin Rûmî (ks)'nin türbesinin giriş bölümünde bulunan “Ya olduğun gibi görün, ya da görüdüğün gibi ol.” levhası karşımıza çıkar.

Kendilerine sonsuz muhabbet izhar eden birinin gönlüne “riyâ” diye bağırır. Ses dıştan duyulmaz ama kalbinden bu sözü işiten⁴ yaptığına tevbe eder.

*Vasiyet ederim size,
Abdest alın taze taze,
İçi fena, güzel yüze,
Yapma işte riyadır bu.*

İstihâresini, görmediği güzel rüyalarla anlatan iki yüzlüyü “Kimi aldatıyorsun?” diye huzûrundan uzaklaştırmışlardır.

Abdulkadir Geylânî (ks), “Ey münafıklar! Gösteriş için yaptığınız; namaza, sadakaya ve zekâta şeytan bile gülüyor. Siz alınlarına kötü damga vurulacak kimselersiniz. Bu âlemde hatalar gizli kalmaya mahkum. Yakında canınız cehenneme gider hiç üzülmeğin.” der.

Tevâzu Sahibi İdiler

Kibir ve dik başlılık yoktu onlarda. 1938’de Nakşî, 1965’te de Kâdirî icazetnâmesini Sami Efendimiz’den aldıklarında;

- “Kendinizi şu anda nasıl hissediyorsunuz Hasan Efendi?” suâline Üstâdımız (ks),

- “Efendim! Arkada büyük halifeler, önde ise onlara adres gösteren bir tıfil yavru olarak düşünüyorum kendimi.” karşılığını verir. Bu tevâzudan dolayı mesrur olan Sultanımız;

- “Elhamdülillah Hasan Efendi.” derler.

Es’ad-ı Erbîlî (ks) de kendisini tanıtırken, “Zerre bile olmayan Es’ad.” buyururlarmış.

Sami Efendimiz (ks), “Bu Sami bir kokar sudan olduğunu, bir de toprak olacağını sık sık düşünür.” derlermiş.

*Kokar sudan olduğunu,
Rahimde çok kaldığını,
Sekaratta solduğunu,
Bunları fikretmen neden?*

Hakk’ta Fânî Olmanın İşaretlerini Verirlerdi

Üstâdımızın sohbetlerini deftere kaydederdim. Bir görüşmelerinde, “Toprağı toprağa,

suyu suya, havayı havaya, ateşi ateşe, kendinizi de Mevlâ'ya verin." buyurarak Hakk'ta fânî olmanın işâretlerini vermişlerdi.

Manevî Fakr Sahibi İdiler

Bir defasında, "İftiharlı gibi bir söz ağzımdan çıkar gibi olduğunda, nerde ise mâneviyatın tamamen soyulacak gibi oldum. İstiğfar okuya okuya tekrar aynı hale geldim." demişlerdi.

Bu yolun sermâyesi de yokluk değil mi?

Ne dârım var benim Es'ad, ne de meyl-i diyârım var,

Cemâl-i Bâri'den başka diğer bir intizârım yok.

Musâ (as) Cenâb-ı Hakk'a,

- "Yâ Rab! Senin hiç sevmediğin kimdir?" der. Rabbimiz (cc):

- "Kalpten kibirli, dilden sert, imanı zayıf, eli sıkı olan kimse." buyurur.

*Engine ak sular gibi,
Sailleyin diler gibi,
Neşatlı ol güler gibi,
Çehreni azdırdın neden?*

*Arkadaş, kusurun tanı,
Varlığın mahveder seni,
Her şeyden bulun sen deni⁵,
Yükseklik yapıyon neden?*

Ölmeden Evvel Ölmenin Sırrına Mazhar Olmuşlardı

Üstadımız, nasihatlerinde, dünyanın geçici oluşunu ve ölüm hadisesini çokca işlerlerdi. Hakk, Tâ-Hâ ve Hucûrat sûrelerindeki, "**Habi-bim gözünü dünyaya dikme**" âyetiyle bize tavsiyelerde bulunurlardı.

Nevşehir'den gelirken, tanıdıklarının kullandığı bir vasıtayı durdurdu. Hep dünyadan konuşan insanlara; bir gün öleceğimizi, ne yap-

⁵ Engin.

mışsak onu, Rabbimizin katında bulacağımızı hatırlatıp ayrıldılar.

Vaaz ve nasihatlerinde, hemen *hemen ölümünden bahsetmediği an olmazdı. Ölmeden evvel ölme sırrına mazhar olan Üstadımız (ks), bir kuşluk vakti gülererek uyanır. Sevinçlerinin sebebini de şöyle haber verirler: "Rüyamda ölürken, Kelime-i Şehâdet okuyordum."

Üstadımız, Sami Ramazanoğlu (ks)'nu ziyaretinde, "Efendim! Kabir bana kavurma gibi kokuyor." diye, Allah'a vuslat kapısı olan kabre olan özlemini ifade ediyorlardı.

Rasûlullah (sav), Allah âşıkları, Rasûlullah (sav)'a ve Allah'a kavuşmak için ölümü, Mevlânâ (ks) gibi Şeb-i Arus kabul ediyorlardı.

Es'ad-ı Erbîlî (ks)'den ve memleketimizdeki hocalardan örnek göstererek, "İmanıma duâ edin." derlerdi çokça.

Kalender Camii'nde emirleriyle hazırlanan kabirden önce yaptırdıkları kabre uzanır, meleklerin suâline cevap verir gibi bir hal arze-

derler; başında bulunan âşıklar hep ağlaşırlardı.

“Kim Allah’a kavuşmayı isterse, Allah da ona kavuşmayı ister.” Hâdîs-i Şerîfine mazhariyetle Üstadımız'da son anlarında, ölüme karşı daha çok bir hasret vardı.

Rûhu âlileri için üç İhlas bir Fatiha.

EVLİYÂ İPEK HOCAMIZ

*Hocamız güzel ahlâk sahibiydi. Toplumun her kesimi onu severdi. Gönlü şendi, yaptığı latif latifelerle bulunduğu meclisi de neşelendirirdi. Küçüklerle küçük, büyüklerle büyük olurdu. Ta-
biatının güzelliğinden halk onu İpek Hoca diye tanırđı.*

Güzide Bir Âile Ortamında Yetiştđ

Babaları, Yahyalı'nın müderrisi, Kayseri'deki "Melik Gazi" medresesinin mezunu H. Mustafa Efendi (rha)'nin (1869-1932) talebesi Hafız Veli Hoca (rha)'dır (1882-1950). İstanbul'da da ilim tahsiliyle meşgul olmuştur. Yahyalı'da bir müddet öğretmenlik yapmıştır. Hat ve tezhip sanatında ileri seviyeye ulaşmıştır. Manâ âleminde yükselmekte zorlandığında, imdadına Hacı Hasan Efendimiz (ks) yetişmiştir. Hafız Veli Hocamız, bir rüya üzerine Üstadımıza inti-

sap eder. Anaları, edep ve hayâ timsali Âmine hanımdır. Hocamız, böyle güzide bir ortamda yetişmiştir.

İlimde “Rüsûh” Sahibiymi

İpek Hocamız ilim erbabıydı. İlim halkasında hocalarına çok soru sorarmış. Bir kısmı bu tavrından rahatsızlık duyarak okutmak istemezmiş onu. Bu derdini Üstadımıza açınca, o “Seni de Allah okutsun Hasan Hoca.” buyurmuşlar. Üstadımızın himmetleriyle en ağır tefsirlerden okumaya başlamış ve çok kısa bir zamanda da ilim, irfan sahibi olmuşlardır. Bağında, bahçesinde, tarlasında çift sürerken hep ilimle meşgul olurlardı. Yatağının hemen yanı başında bir lamba vardı. Gecelerini ilmî çalışmalarla ihya ederlerdi. 1926 yılında Yenice Mahallesiinde dünyaya gelen Hocamız, 1953 yılında imamlık, 1959 yılında da vâizlik görevi yapmışlar, 1982 yılında da emekli olmuşlardı. Allah (cc) yolunda hizmete bundan sonra kendisini daha çok vermiştir. Âlimdi ama bir başkası gibi âlim değildi. İlimde “rüsuh” sahibi,

bildiğini ve bilmediğini ayırt edebilen, bildikleri sayesinde bilmediklerinin değerini anlayabilen bir ilim erbabı idi. Gönlüne, Cenâb-ı Hakk'ın nûr verdiği kimselerdendi.

İlmi Ledünnîydi

Bir gün Sanayi Camii'nde, "**Elbiseni artık temizle Habibim.**" (Müddessir, 74/4) âyeti-ne pek çok mânâlar verdiğiine şâhit olmuştuk. Üstadımız (ks), "Oğlum! Hocamızın ilmi, ledünnî, Hak tarafından ihsân edilen bir ilim olmuş." buyurdular. Kalender Camii'nde, Arş-ı A'zam'ın gölgesinde gölgelenen yedi sınıf insanı anlatırken maddeleri sıralamadan gölgeyi anlatarak vakti tamamladılar. Mâlûmâtının çokluğundan başladığı bir konuyu neticelendirdiği pek görülmemiştir.

Sohbetlerine Hiç Doyulmazdı

Vaazları tatlı olmakla birlikte sohbetlerine hiç doyulmazdı. "İfk" hadisesinde Hz. Âişe (ranha) annemize yapılan iftirayı anlatan sohbeti hiç hatırımızdan çıkmaz. İlâhîyat Fakülte-

si'nden bir hocaya, letâifler üzerine yaptığı konuşma hakikaten dinlemeye değerdi.

Bir mesele için soru sormaya gelen, ondan aldığı fetva ile gönül huzuruyla ayrılırdı. Evine giriş, çıkış çok rahattı. Kapıda nöbetçileri yoktu. Gece yarısı bir müşkil iş için rahatsız ettiği-
nizde, yatağından kalkar, giyinip kuşanır, yüzünde hoşnutsuzluk belirtisi olmadan misafirlerini karşılardı. Gelenlerini yolcu ederken, çocuk da olsa yollara çıkardı.

Hazırlayıp bastırmaya fırsat bulamadığı eserleri, sıradan birer kitap değildir. Notlarını incelediklerinde, öğretim görevlileri bile hayranlıklarını ifade etmiştir. Sami Ramazanoğlu (ks)'nun sohbetlerinin bastırılmadığı günlerde, elle yazılan eserleri, güzel hattı ile kaleme alırdı. Üstadımızın vaaz notlarını, tebrik ve mektuplarını, hocamız yazarlardı.

Yahyalı ve civarından gelen talebeler, hocamızın medrese gibi olan evinde talim görek; imam, müezzin, vâiz ve müftü olmuşlardır.

İlmi Kendisini Tevazua Götürmüştü

İlmi, kendisini tevazua götürerek, meyveli bir ağaç gibi dalları yerde idi ve alçak gönüllüydü. Dervişliği galipti, kibretmezdi. Ne diyelim, güzel ahlâk nümûnesi bir velî idi.

Hasan Hocamız, Hakk'a itaatkâr bir kuldu. İlmi sayesinde İlâhî korkusu artan Hocamız, âilesinin anlattığına göre hiçbir zaman tehecüd namazını geçirmemiştir. Felç olduğu son anlarda bile gece, güzelce giyinip seccadenin üzerine oturmuş. Hanımı, "Tekrar soyunup yatacaksın, neden kendine bu kadar eza ediyorsun." deyince, cevabı "Hanım! Azamet sahibî Rabbimin huzuruna çıkacağım." olurmuş.

Her Durumda Ölçülüydü

Kaza namazı olmadığı halde kaza namazları kılardı. İbadette aşırılığı sevmez, her durumda ölçülü olmayı tavsiye ederdi.

Bazı konuları kendileriyle istişare ederdik. Evlerine gittiğimizde, minderini bize bırakır -ne

kadar hayâ etsek bile- kendisi karşıda diz çöker otururdu. Bize dedi ki, “Siz kardeşlerimize demir elbise giydireyorsunuz, bu kadar ağır görevler verilmez.” ben de ona dedim ki, “Demir değil, çelikten elbise giydireyoruz.”

Yazdığı duaları, eserleri, düşkünleri tutup kaldırmalarıyla eli; yıllarca yaptıkları vaaz ve sohbetleriyle dili; güzel ahlâkıyla halkın gülü olan Hasan Hocamız, her hâliyle ibâdet ve taatteydi.

Güzel Ahlâk Sahibiydi

Hocamız güzel ahlâk sahibiydi. Toplumun her kesimi onu severdi. Gönlü şendi, yaptığı latif latifelerle bulunduğu meclisi de neşelendirirdi.

Küçüklerle küçük, büyüklerle büyük olurdu. Bir asker cenazesinin programında karmaşa yaşanır. Hocamız cemaati tatlı bir ikazla yatıştırınca, askerî bir yetkili onu hiç tanımadığı halde, “Bu ipek gibi zât kim?” der. Zaten tabiatının güzelliğinden halk onu İpek Hoca diye tanır.

Üstadımıza ilk intisap yıllarında adı Melek Hoca'dır. Ağabeyi, marangoz A. Latif amcanın yanında çalışmaktadır. Nasıl olduysa Melek Hoca öfkelenir. "Melek de öfkelenir mi?" dediklerinde, "Ben de öfkeli meleşim." der.

Üstadımız (ks), şu hatırasını ara ara nakle-derlerdi: Develi'nin Din Adamları Lokali'nde oturuluyordu. Herkese çay ikram edildi. "Tekrar içen var mı?" dediklerinde İpek Hocamızın, "Bir daha çay verirseniz iki teşekkür ederim." demesi, cemati neşelendirdi, güldürdü.

İrfan Mektebinin Halis Müdâvimiydi

İpek Hocamız, irfan mektebinin hâlis müdâvimlerindendi. İhsân mektebinin talebesi olmak için geldiği ilk günlerde, "Sünnet-i Seniye'ye uygun su içme tarzını anlatayım Efendi-me." der. Daha oturur oturmaz Üstadımız (ks), "Hasan Hoca! Besmele ile üç yudumda, anadan süt emer gibi, sonlarında da hamdele ile içilir su." buyururlar.

Üstadımızı Cuma günleri ziyaret ederdi. Efendimiz'in istirahat odalarında, çok yakınına oturmuştu. Sohbet esnasında rengi değişti, dudakları titreyerek ağlamaya başladı. Çay getirdik, gözyaşından içemedi. Üstadımızın ayaklarına kapandı, hâlâ ağlıyordu.

Efendimiz (ks),

- "Bu yolun esası muhabbetir." buyurduklarında, Hocamız,

- "Efendim! Bu muhabbeti nasıl temin edeceğiz." diye sorunca, Üstadımız (ks),

- "Muhabbetin kaynağı, edep⁶ ve râbitadır⁷" buyurdular.

Hocamız, Üstadımız'ı ziyarete bir başkası gibi gelmezdi. "Bana birkaç gün müsaade edin, madden ve mânen bir hazırlık yapayım." derdi. Gönül arsasını, manevî tohumun atılmasına

⁶ Sünnet-i Seniyye'ye riâyet etmek.

⁷ Mürşid-i kâmilin kalb-i saadetinin altına gönlü koyup Hakk'ın feyzinden kana kana içmek.

hazır bir hâle getirir, istifade ederek ayrılırdı sohbetten.

Hocamız, Yunus Emreler (ks), İbrahim Edhemler (ks) gibi müşidine candan hizmet etti. Üstadımız (ks)'ın, gaz lambasını içine çekip, zikir halkasını kurduğunda nûrlara battığını; bahçemizde yemek yenirken, gönlüne pompalanan füyuzatın sebebinin ne olduğunu düşünürken, başını kaldırıp baktığında Üstadımızın balkondan mübarek gözlerini yumup teveccüh ettiğini⁸ engin bir ruh hâletiyle anlatırdı bizlere.

Üstadımız (ks)'ın irtihallerinden sonra bizi en güzel teselli eden Hasan Hocamız'dı. Mahzun mahzun otururken, İpek Hocamız, "Sen niçin gerilerde bulunuyorsun? Hacı Babanın minderine, başköşeye otur. Seni bize o emanet etmedi mi?" deyince gönlümüze bir sürûr, bir neşe geldi:

⁸ Müşid-ı kâmilin mânen müridin kalbine yönelmesi.

Kendilerinde Hiç Hasetlik Yoktu

Onda hasetlik yoktu. Üstadımız, Sanayi Camii'nde, coşkun vaazlar ediyor, halk' mescidi lebalep dolduruyordu. Hasan Hocamız vaazlarında cemaatin azlığını görünce, kürsüden inerek, "Haydin arkadaşlar, Efendim'in sohbetine gidelim." der.

Üstadımızdan zâhiren uzak kaldığımız ilk günlerde bir rüya gördüm. Hacı Hasan Efendimiz (ks)'in yanlarında bir boşluk vardı. Oraya birilerinin oturması gerekiyordu. Hasan Hocamız da o boşluğa çok yakın bulunuyordu. Bu esnada Üstadımız, bizim elimizden tutup yanlarına oturttu. Hasan Hocamız Üstadımız (ks)'a, bu kadar yakındı.

Teslimiyet Sahibiydi

Teslimiyette bir taneydi o. İpek Hocamız, Efendimiz (ks)'den sonra evimizde otururken, "Hacı Hasan Efendimiz (ks)'e elimden geldiği kadar hizmet ettim, bu Efendim'e de hizmet nasip olur mu acaba?" diyerek hizmet arzusunu izhar eder. Islahları için evlatlarını, etrafını,

talebe ve yârânını hep bu kapıya yönlendirirdi. Küçük oğulları Sami Efendi'ye, "Oğlum! Üstadına muhabbetini artır." der. Büyük oğulları, sevgi duyduğumuz Veli Efendi'ye de "Seni Efendim'in rüyası kurtardı." biiznillah der.

Gördüğüm rüya şu idi: Onu -birilerinin peşine takılıp gitmesine üzülererek- "Gel bu tarafa." diye gözyaşlarıyla çağırıyordum. Veli Efendi, insanları kötülüklerden kaçındırmak için bir takım insanlarla bulunuyordu. Yoksa onda kötü bir niyet yoktu.

Bayramlaşmalarda diğer ziyaretçiler gibi sıraya girer, üstünlük taslamazdı. Biz onun bu halini görünce hemen en başa alır, ellerini öpmeye çalışırdık. Büyüklerimiz bizden tâzim istemezler fakat kişi tavrıyla kendi değerini ortaya koyar.

Elimden gelse Hacı Hasan Efendi (ks)'nin idam sehpasında ipini ben çekerim diyen kimseye vermiş olduğu karşılık çok şiddetlidir: "Bana bak! Şu sakalımı kazır, hocalığı da bir tarafa kor, elime silahı alır seni vururum."

Üstadımız (ks)'ın Bir Çok Keşf ü Kerâmâtına Şahit Olmuştu

Üstadımızdan gördüğü kerametlerin ancak binde birini anlatırdı bize. Gelin bu menkıbeleri onun dilinden dinleyelim:

Ev yaptırıyordum, param da azdı. Bir ara Efendim geldi, “Hasan Hoca! Borçsuz, harçsız yaptırırsın inşallah.” dedi. Bir kat yaptıracağım evi, iki kat yaptırardım, hiç de darlık görmedim elhamdülillah.

Hanımın çok hasta idi. Vücûdu serum kabul etmiyordu, tansiyonu da düşüktü. Doktor, tıbben bir imkânın kalmadığını söyledi. O anda güzüm yumuldu, baktım iğnelerle bizim hanıma müdahale ediyorlar. Doktor, “Hocam hasta diriliyor.” dedi. Sırrını gizleyen Efendim, daha sonra hastanın hatırını sordu.

Almanya’da bir şehre sohbet için gitmiştim, geç kalmışım. Müsaade alıp dışarı çıktığımda Alman gençleri etrafımı sardı, kendi dillerince, “Öldürün, öldürün bunu.” dediklerini duydum.

İçime bir korku girdi. O anda Efendim'in, "Korkma Hasan Hoca!" dediğini duydum.

Hayatlarında anlatılmasına müsaade edilmeyen birkaç mânevi halini ıslahımız için nakledeyim.

Bir tarih Hacc'a adam götürdüm. Peygamberimiz (sav)'in Mescid-i Saadet'lerine geldiğimde, İki Cihân Güneşi Fahr-i Âlem Efendimiz (sav), mübarek kollarını açarak "Buyur Hasan Efendi evladım." dedi. O heyecanla hacıların parasını, dokuz bin riyali olduğu gibi dağıtmışım sadaka olarak.

Üstadım (ks) elimden tutup bana bir pencereden bakmamı söyledi. Tarifi mümkün olmayan bir nûr gördüm, Allah (cc)'in Cemâlini seyrettim.

İpek Hocamızın letaif, nefy ü isbat ve murakabe⁹ derslerini talim etme hizmeti de bu fakire nasip oldu -elhamdülillah-. Bu köleliğimiz

⁹ Allah (cc)'in her an bizi müşahede ettiğini düşünmek, Hakk'ın sonsuz kudret ve tecellîlerini tefekkür etmek..

vesilesiyle Rabbimden şefaatine mazhar oluruz diye ümit ediyorum.

İpek Hocamızın Son Günleri

Birkaç senedir rahatsızdı Hocamız. Ramazan-ı Şerif umresindeyken felç geçirdiğini duydum, gönlüm pek yandı. Ara ara bu rahatsızlık devam etti. Efendimiz (sav), Sivas'ta bulunan kerimelerine, "Babanı biz tedavi ettik." buyurmuşlar.

Sihhatli anlarında, hemen hemen bütün Cuma namazını Kalender Camii'nde kılarlardı. Rahatsızlıklarında da mescide, kardeşlerimizin kolları arasında teşrif buyururlardı. Namaz kılmak için ayağa kalktığımızda "Ben Efendim'le namaz kılacağım." dedi ve en son görüşmemiz de bu oldu.

Bu sene Hac dönüşünde Kayseri Tıp Fakültesi'nde yoğun bakımda olduğunu duyduk. Âilecek ziyaret ettik onu. Kırk gün sonra da bir Perşembe günü, on bir otuzda Dâr-ı Bekâ'ya göç eylediğini duyduk. Yolda karşıladık; teçhiz, tekfin işlerinde bulunduk ve Cuma namazını

müteakip büyük bir katılımıla cenaze namazını kıldık.

Meydan âdeta huzurla dolmuştu. Sanki cenazeye, melekler ve ârifler de katılmış gibi bir hâl geldi bize. Daha sonra öğrendim ki Fahr-i Âlem (sav) de iştirak buyurup Hocamız da kendi cenaze namazlarını kılmışlar.

Vefatından üç gün önce de Üstadı Hacı Hasan Efendi (ks), onu, vâsıl-ı ilallah olması için rûhen ve manen arıtmışlar. Salâyı verdirirken kardeşlerimize, “Allah’ın velisi, H. Hasan Türkmenoğlu vefat etti, diye ilan edin.” demiştik.

İrtihalinden önce pek çok rüyalar görülme-ye başlandı. Yahyalı’nın deniz olduğunu, Hocamızın bir gemiye bindiğini anlattılar. Yalnız bu gemi âriflerin, âşıkların gemisi. Kendileri de hayatlarında böyle bir geminin hazırlandığını haber vermişler.

Kalender Camii’nde Hocamızın evsafından konuşurken, cemaatten biri bize şunu anlattı:

“Ben Rabbimize yakın bir meclis gördüm, o huzurda İpek Hocamız da bulunuyordu.” Dost-

lardan biri de, kabirler görür rüyasında. Bir kabir var ki, onun ortasında Beyt-i Muazzam'a, Kâbe var. Bu kabir, İpek Hoca'nın kabri, bu kabristan da Cennetü'l-Muallâ derler.

İpek Hocamız, Cennetten çok anlatır ve içinden de çıkamazdı.

Hocam! Bahsinde içinden çıkamadığın Cennet'te, ebedî kal ve Rabbimiz (cc)'in izniyle, Cemâlini de doya doya seyret inşaallah.

HAKKI SEVEN AŞIKLAR

ALİ RAMAZAN DINC

mavi
YAYINLARI

Yaratılış sırrına ererek, insanları irşad için diyar diyar dolaşan, herkesin kaldıramayacağı idert ve ızdırabla insanları irşad eden Hakk'ın sevgili kulları, hikmetli sözleriyle gönüllerde öyle bir tesir bırakır ki, onlara bakanlar; yönünü ahirete, Mevlâ'nın rızasına, aşkına, muhabbetine çevirirler. Onları seyre dalanların gözünde dünyanın bir toz kadar bile değer vermez. Çünkü onlar Hakk'ın kendilerini sevdiği kullarıdır. Onlar, Hakk'ı seven aşıklardır.